

14. 1. 2014

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Presumpce nevinny

Významnou součástí ústavního pořádku České republiky je Listina základních práv a svobod, obsahující ta práva a svobody, která vyjadřují vztah občanů a státu. Její Hlava pátá zakotvuje právo na soudní a jinou ochranu a dočteme se v ní mimo jiné také to, že jen soud rozhoduje o vině a trestu za trestné činy a že každý, proti němuž je vedeno trestní řízení, je považován za nevinného, pokud pravomocným odsuzujícím rozsudkem soudu nebyla vyslovena jeho vina. Ostatně, stejným způsobem se vyjadřuje hned v úvodu i samotný trestní řád, který upravuje procesní pravidla trestního řízení.

Tato zásada presumpce nevinny v praxi znamená, že i ten kdo je momentálně obviněn z nějakého trestného činu, by neměl nikým být předem odsuzován a dehonestován. Každý obviněný se přitom také zpravidla dále snaží normálně fungovat jak ve svém osobním, tak i ve svém profesním životě. Nezbyvá mu současně nic jiného, než uplatňovat všechna svá práva obviněného a čekat přitom na to, až celá mašinérie orgánů činných v trestním řízení jednou dojde až do jejího pravomocného konce.

Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob, účinný od 1. ledna 2012, nastoluje i z těchto hledisek některé nové otázky. I právnická osoba má plné právo na svoji obhajobu a má také právo nato, aby byla (až do vynesení pravomocného odsuzujícího rozsudku) považována za nevinnou.

V souvislosti se, stále ještě relativně nedávným, zahájením trestního stíhání některých obchodních společností v případě MUDr. Ratha se ale nyní ukazuje, že zásada presumpce nevinny zde - minimálně z mediálního hlediska - patrně neplatí. V posledním období se totiž objevují články s údivem konstatující skutečnost, že se i tyto stíhané firmy dále snaží fungovat a to (dokonce !) i formou své účasti na veřejných zakázkách.

Je zde proto namísto položit si otázku, co by tedy měly tyto obviněné právnické osoby ve své situaci dělat jiného a to ať už ve vztahu k veřejným zakázkám, anebo k čemukoliv jinému. Jestliže stále dávají práci lidem a jestliže stále platí státu daně, tak v dnešní složité době to snad není zas tak málo a už zcela určitě to není nic, nad čím by bylo nutné se pohoršovat. Kromě toho - ten kdo je obviněný, bývá obžalován a ten kdo je obžalovaný, bývá odsouzen. Obvinění tedy není ještě zdaleka odsouzení a podezření není ještě zdaleka vina. Existuje přitom mnoho trestních případů, které začaly opravdu velmi hlasitě až spektakulárně, aby potom o to tišeji skončily bez jakéhokoliv odsuzujícího rozsudku.

Trestní stíhání právnických osob je velmi specifickou částí našeho trestního práva, kde prozatím chybí jakákoliv relevantní závazná stanoviska k tomu, co správné je a co správné není. Neexistuje zde dosud žádná judikatura, takže procesní pravidla hry se tvoří teprve za pochodu. Jedno je ale jisté

- právnická osoba by logicky neměla být pravomocně odsouzena dříve, než ta fyzická osoba, jejíž trestné jednání je jí „přičítáno“. Pokud se nyní vrátíme k případu MUDr. Ratha, tak teprve nyní jsou stíhány firmy na základě toho, že se trestného jednání dopustily už dříve obžalované fyzické osoby. Jejich případ je ale velmi rozsáhlý a důkazně ne zrovna jednoduchý, takže v jejich případech si můžeme na pravomocný výsledek počkat opravdu hodně dlouho - klidně třeba i několik let.

Takže, co bychom měli prozatím všem těm stíhaným firmám poradit? Aby preventivně propustily zaměstnance a zavřely krám? To ale také dost dobře nejde, protože k výmazu z obchodního rejstříku potřebují souhlas státního zástupce a ten si asi nebude chtít jejich trestní stíhání pokazit.

Jestli platí presumpce nevinny i ve světě obchodu, to bychom měli nechat na konkrétním zvážení pouze všem příslušným obchodním partnerům. Ale to, že policie teď na někoho ukáže prstem, by snad obecně neměl být důvod k tomu, aby firma jenom tak zmizela z trhu a byla tak odsouzena k tomu nejtvrdějšímu trestu i bez soudu. Stíhání právnických osob bude určitě přibývat a příště se to prostě může stát i komukoliv jinému.

Takže prosím, nechme je alespoň zatím na pokoji a nepodporujme ani předpokládanou obavu, že trestní stíhání obchodních společností může třeba být i nástrojem konkurenčního boje.

JUDr. Jan Vidrna,
advokát

[Advokátní kancelář Dáňa, Pergl & Partneri](#)

Na Ořechovce 580/4
162 00 Praha 6 - Střešovice

Tel.: +420 224 232 611

Fax: +420 233 313 067

e-mail: akdpp@akdpp.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)

- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)
- [Novela § 196 trestního zákoníku: racionální korekce, nebo oslabení ochrany dítěte?](#)
- [Vybrané aspekty trestného činu podvodu podle § 209 TrZ ve světle judikatury](#)
- [Zásadní novinky v oblasti trestní odpovědnosti právnických osob v roce 2026](#)
- [Kauza Skender Bojku: Putativní nutná obrana optikou ÚS](#)
- [Novela zákona o trestní odpovědnosti právnických osob](#)